

[Justitsministeren]

gen ændringer i ministeriets holdning siden dengang. Det vil sige, at der ikke er tale om nogen forberedelser af den karakter, som fru Inge Krogh nævner.

Hr. Bjørn Elmquist fortsatte at diskutere problemerne om begrebet illegalitet. Det er selvfølgelig rigtigt, at der er forskel på ekspeditionen, når det drejer sig om et kørekort og en faderskabsanerkendelse. Jeg nævnte det kun som et eksempel på, at politiet også har opgaver, der i hvert fald helt klart ikke har noget at gøre med illegalitet eller ej. Men jeg må sige, at dette, at vi nu lægger afgørelserne om anerkendelse af faderskab til statsamterne, bestemt ikke er udtryk for, at politiet ikke får nogen opgaver i denne relation, for der kan da godt i mange tilfælde være tale om, at det kan være problematisk at finde ud af, hvem der er faderen til barnet, så der kan godt stadig væk blive brug for de politiafhøringer, som hr. Bjørn Elmquist nævnte. Der kan blive brug for efterlysning og eftersøgning af personer osv. Det, der tænkes på, er, at nu er det amterne, der får ansvaret, og så må amterne finde ud af, om de har behov for politiets bistand. Men det kan stadig væk godt tænkes.

Med hensyn til det problem, som hr. Wilhjelm rejser, vil jeg foretrække, at vi diskuterer det i udvalget, så er vi sikre på, at vi har grundlaget i orden, inden vi tager endelig stilling. Skulle der være behov for tilføjelser af en eller anden karakter, som kan klargøre en retstilstand, og hvis tilføjelser er praktiske, er jeg naturligvis villig til at overveje det i retsudvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ebba Strange):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje m.v. (Advokater m.v. Tilsyn med eksekutorer).

(Lovforslag nr. L 150. Fremsat 12/3 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Hans Jørgen Jensen (S):

Lovforslaget har til formål at gennemføre en modernisering af de almindelige bestemmelser, der gælder for udøvelse af advokatvirksomhed.

Tiden tillader ikke at gå i enkeltheder, men jeg vil alligevel, fordi der er tale om flere lovtekniske og reelle ændringer, nævne de elementer, som lovforslaget indeholder.

Det drejer sig bl.a. om regler på en række områder. Det er regler om betingelser for meddelelse af advokatbeskikkelse m.v., om møderet for domstolene, om advokaters retigheder og pligter, om ophør af retten til at udøve advokatvirksomhed, om advokatsamfundet, om advokatrådet, om advokatnævnet og de øvrige advokatbetingelser.

Jeg skal om disse områder henvise til lovforslagets bemærkninger og så i øvrigt kort koncentrere mit indlæg om nogle for mig mere principielle spørgsmål.

Det siges således om den praktiske advokatuddannelse, der kræver 3 års praktisk arbejde på et advokatkontor, at man kan samle de 3 år sammen i flere stillinger mod før én. Jeg synes, det er en rimelig ting.

Det siges også, at hvis lovforslaget vedtages, bliver det en betingelse for at få lov til at virke som advokat, at man deltager i en efteruddannelse, en uddannelse, der særlig skal have relation til advokatvirksomhed. Jeg synes også, det er rimeligt, at man stiller et sådant krav.

Det er heller ikke uvæsentligt, at en advokat skal handle i overensstemmelse med god advokatskik. Det præciseres, og her føjes yderligere til, at hvis god advokatskik ikke følges, vil advokatnævnet, som jeg skal vende tilbage til, kunne pålægge disciplinære sanktioner.

Forslaget indebærer, at der også vil blive skabt nye muligheder med hensyn til at behandle klager. Det skal understreges, at det er socialdemokratiets opfattelse, at den nu-

[Hans Jørgen Jensen]

værende ordning i advokaternes egen regie har fungeret udmærket, men det må være rimeligt, at vi følger med udviklingen i samfundet som helhed, hvor vi i dag har større indsigt på alle områder, og nu er tiden også inde til, at det sker på et så vigtigt område som advokaternes arbejde.

Forslaget vil altså sikre offentlig indseende med og indflydelse på klagesager. Til at udføre dette arbejde foreslås der oprettet et nyt advokatnævn med et formandskab på tre dommere, der udpeges af højesterets præsident. Nævnet skal endvidere bestå af 9 advokater og – her kommer, synes jeg, en væsentlig ting – 6 andre medlemmer, der ikke må være advokater, men som skal have relevant kendskab til samfundsforhold. Dette nævn skal behandle de disciplinære sager, som jeg pegede på før, og påse, at der udøves god advokatskik, og i øvrigt tage stilling til de vederlag, der tages for advokatvirksomhed, om de ligger på et rimeligt niveau i forhold til arbejdets art og karakter.

Alt i alt synes socialdemokratiet, at der er tale om tiltrængte ændringer og lovtekniske korrektioner, som vi kan give vores tilslutning.

Hagen Hagensen (KF):

Lovforslaget, der, havde jeg nær sagt, på sædvanlig måde er gennemgået af den socialdemokratiske ordfører, hvad indhold angår, drejer sig om væsentlige og betydningsfulde ændringer om udøvelse af advokatvirksomhed.

Jeg skal ikke forfalde til en yderligere gennemgang eller bedømmelse af de mange enkelte regler, der er foreslået. Det må vi gøre, når vi kommer frem til udvalgsarbejdet. Derimod er der grund til at gøre bemærkninger om nogle principielle forhold.

Af hensyn til retssikkerheden og retsbevidstheden må advokater sikres uafhængighed af domstole og forvaltningsorganer. At være rettens tjener betyder alene og netop at varetage, at fysiske og juridiske personer opnår deres ret ved domstolene eller hos forvaltninger. Dertil kræves selvsagt, at der ikke for advokater kan være afhængighedsforhold eller underordningsforhold til dømmende instanser eller forvaltningsinstanser.

Når regelsæt for advokater findes i retsplejeloven, skyldes det advokaters eneret til

ved domstolene at udføre sager for andre. Efterhånden er det blevet sådan, at for mange advokater eller sagførere – jeg foretrækker den betegnelse – er den advokatoriske gerning ved domstolene langtfra den største del af den erhvervsmæssige udøvelse. Væsentlige dele af sagførerens virke er at føre sager igennem for klienter uden domstolenes medvirken, ofte også fordi det slet ikke behøves, og at bistå dem, der søger hjælp på mangfoldige personlige og erhvervsmæssige områder. Er det derfor rigtigt, at regelsættet for sagførernes gerning findes i retsplejeloven?

Den første lovgivning om sagførerhvervet var en sagførerlov, der gjorde erhvervet som sagfører til et frit erhverv. Efter de gældende lovregler, der findes i retsplejeloven, udgør sagførerne et samfund. Det vil sige, at advokatsamfundet er den eneste lovbestemte fagforening i Danmark.

Der er givet advokatsamfundet selvdømme med ret til for det særlige advokatnævn, der alene består af advokater, at ikende uefterrettelige sagførere disciplinærstraffe under domstolskontrol. Hvis dette selvdømme ændres, således at advokatnævnet fremover skal bestå af dommere, af ikke-advokater, og så af advokater i øvrigt, rører det ved noget fundamentalt, der også smitter af på advokatsamfundets organisation. Der bliver tale om et almindeligt klagenævn med blandet islæt og andre større beføjelser, end et nævn sædvanlig har. Er det rigtigt at gøre noget sådant? Det bør nærmere overvejes.

Den hidtil gældende ordning med selvdømme har, som det allerede er sagt, ikke givet anledning til berettiget kritik, men nok til ønske om at lave om på det. Det er i øvrigt min opfattelse, at selvdømme ofte giver strengere afgørelser, end hvis sager blev afgjort ved domstolene. Man kan i øvrigt undre sig over, at så mange myndigheder og organisationer m.fl. er hørt om denne betænkning, der ligger til grund for lovforslaget, det er 20 i alt, og kun to af disse vedrører advokatorganer.

Men særlig vil jeg hæfte mig ved forbrugerrådets høringssvar, der mirabile dictu er en betænkning på 21 A 4-sider. Det var ikke med i udvalget, og det er vel årsagen til denne udgyldelse.

Det konservative folkeparti deltager gerne i udvalgsarbejdet om dette lovforslag. Vi gør det med det sigte at finde frem til den mest

[Hagen Hagensen]

hensigtsmæssige ordning af forholdene omkring advokaters virke, således at der for befolkningens skyld bevares uafhængige advokater, som udøver et frit erhverv, gerne med lovfæstelse af, at advokater skal handle i overensstemmelse med god advokatskik. Det har de også skullet efter de nugældende regler.

Anders Andersen (V):

Når man læser lovforslaget, som vi har til behandling, fik jeg i hvert fald det indtryk, jeg ved ikke rigtig, hvad udtryk jeg skal bruge, men man kunne jo sige, at det var en stærk uniformering af advokaternes rettigheder, men måske først og fremmest af deres pligter. Det er, ligesom rettighederne bliver underlagt nogle meget snævre begrænsninger.

Derved kommer man jo ind på spørgsmålet, som hr. Hagen Hagensen var inde på, om man er i gang med at begrænse advokatvirksomheden i at være et frit erhverv, som det har været hidtil. Det er ikke min opfattelse, at advokater, som har arbejdet under den nuværende lovgivning, ikke har kunnet opfylde de forpligtelser, som de rettelig har som advokater og i mange tilfælde som rådgivere.

Man kan stille det spørgsmål: vil det blive bedre, fordi man gennemfører den lovgivning her? Det er der nok også tvivl om, når man ser de holdninger, som høringssvarene giver udtryk for. Det er jo en broget vurdering for og imod. Man kan ikke rigtig få noget indtryk af, at der er noget fællesskab med hensyn til, hvad der er behov for. Det er måske udtryk for, at der ikke er så stærkt behov for det, der er lagt op til på visse områder i dette lovforslag.

Man indfører nogle regler, som er obligatoriske, for at man kan erhverve advokat-titlen, og nogle uddannelsesformål, som man skal opfylde. Der er regler om, hvordan man skal optræde rent reklamemæssigt, og der er betænkeligheder fra nogle af høringssvarerne over for netop det område. Sådan kunne man i og for sig fortsætte om en række ting, som man har sat ind, i visse tilfælde samlet i forhold til den lovgivning, der findes, men det er bedre, at man gør det i udvalget.

Jeg kunne ikke lade være med at spekulere lidt på, når man bruger udtrykket »god advokatskik«, at det er et lidt flydende be-

greb. Hvor er grænsen for god advokatskik? Hvornår overskrider man grænsen, og hvornår har man holdt sig inden for den? Det kan blive justitsministerens opgave at fastsætte den grænse, og jeg vil gerne sige til justitsministeren, at det ikke er sikkert, det bliver nogen nem opgave at trække konkrete linjer. Det er klart, at hvor man misligholder sine forpligtelser, er der ingen problemer med at sætte en grænse. Det må advokater selvfølgelig ikke.

Jeg synes også, det er betænkeligt med de nævn, man vil oprette. Der har ikke været noget, der taler for – og det fremgår i og for sig også af nogle af høringssvarene – at de ordninger, man har haft på disse områder, ikke har virket på fuldt tilstrækkelig måde.

Jeg synes også, man under udvalgsbehandlingen må drøfte, om det er rigtigt at fastslå, at der ikke kan drives advokatvirksomhed som aktieselskab eller anpartsselskab. Nogle har afvist det, men der kunne nok findes former, som ikke forflygtigede ansvaret over for de opgaver, som advokater har. Jeg er også betænkelig ved, at man fastlægger ved lov, at man skal være medlem af en bestemt organisation. Det synes jeg også i sig selv kan være betænkeligt.

Der er efter venstres opfattelse mange ting i lovforslaget, som trænger til en saglig vurdering under udvalgsbehandlingen. Jeg kan i hvert fald tilsiige vores medvirken til en sådan saglig vurdering. Det lovforslag skal vel ikke jages igennem til en bestemt dato, så jeg håber, der bliver den fornødne tid til at få de oplysninger og den gennemgang af lovforslaget, der er behov for.

Med disse bemærkninger kan jeg tilsige venstres medvirken til en saglig behandling af lovforslaget, og resultatet af den saglige behandling af lovforslaget vil selvfølgelig være afgørende for vores endelige stillingtagen til det.

Alice Faber (SF):

Lovforslaget tager sigte på at ændre de bestemmelser, der gælder for advokatvirksomhed. I retsplejeloven spiller advokatstanden en afgørende rolle. Den er med til at sikre borgerne bistand, når de kommer i forbindelse med retssystemet og i andre sager.

Vi finder, at det er vigtigt at ændre retsplejeloven i takt med samfundets udvikling

[Alice Faber]

og ud fra hensynet til befolkningen. Jeg har en del spørgsmål at stille om lovforslaget i udvalgsarbejdet. Her vil jeg begrænse mig til at kommentere forslaget til uddannelse af jurister, som vil opnå beskikkelse som advokat. Derudover vil jeg kommentere udvalgets forslag til behandling af klager over advokater og det klageorgan, man havde tænkt sig skulle træde i stedet for det nuværende.

I betænkningen vedrørende revision af retsplejelovens afsnit om advokater går udvalget ind for en obligatorisk efteruddannelse. Det er vi meget enige i, men vi mener, at indholdet af uddannelsen kunne udbygges med nogle fag, som ikke findes i den juridiske grunduddannelse eller i det forslag – som ganske vist er skitsemæssigt – til uddannelse, som findes i betænkningen.

Der tales af og til om, at advokater har for lidt fornemmelse for de vilkår, som en stor del af klientgruppen har. I alle tilfælde opfatter klientgruppen ikke altid, at advokaterne forstår dem. Det var bl. a. et af vores problemer i forbindelse med det forslag om advokatbistand til forældre, der får tvangsfjernet deres børn, som vi har behandlet her i folketinget. Derfor finder vi, at det er vigtigt, at undervisningen også bliver udvidet med undervisning i samfundsfag og psykologi.

Så vil jeg gerne komme med nogle kommentarer til advokatnævnet. Jeg finder det problematisk, at advokatsamfundet, som jeg også opfatter som noget, der ligner en faglig organisation, har lovmæssige beføjelser som dem, der her er tale om. Det er et kontrolorgan, hvor de skal kontrollere sig selv. Der er også et problem med sammensætningen som den foreslåede, selv om det er en forbedring. Forbrugerne er ikke tilstrækkeligt tilgodeset. Med en sammensætning på 9 advokater, 3 dommere og 6, der skal repræsentere offentligheden i klageorganet, er det skævt sammensat. Det vil vi gerne drøfte videre i udvalget.

Det samme gælder kredsbestyrelserne, som skal træffe afgørelser om klager om vederlag. Her er kun én repræsentant, som repræsenterer offentligheden. Det virker endnu mere skævt.

Hr. Hagen Hagensen og hr. Anders Andersen synes ikke, der er nogen grund til at ændre den nugældende ordning, fordi advokatrådet ikke har fundet, at der var grund til kritik. Jeg synes, at de argumenter, som de

kommer med, er meget tynde, så jeg er i hvert fald glad for, at man har fundet, at der skulle ske en vis ændring, selv om jeg ikke er tilfreds med ændringen.

Knud Lind (FP):

Dette lovforslag, kan man godt sige, er velegnet til nærmere drøftelse i retsudvalget. Forslaget bærer i den rigtige retning, selv om man nok må betegne det som et meget forsigtigt skridt, bl.a. i spørgsmålet om advokatnævn, hvor man foreslår et nyt advokatnævn bestående af 3 dommere udpeget af højesteretspræsidenten, 9 advokater og 6 andre medlemmer, som ikke må være advokater. Skal man behandle og træffe afgørelse i alle disciplinære sager, altså stadig væk det, man kalder selvdømme? Det er sådan set spørgsmålet. Vi mener ikke, at man skal fortsætte den slags selvdømme.

Det bliver også spændende at høre ministeren, hvorfor han ikke er gået så radikalt til værks som f. eks. i spørgsmålet om politiets lokalnævn. Det bliver også spændende at høre den radikale ordfører, hvorledes han stiller sig nu. Det bliver også spændende at høre hr. Wilhjelm, hvordan han ser på dette. Fra SFs ordfører hørte jeg ikke rigtig noget. Det var, som om man glider lidt mere af, for der er jo ikke så meget presse på, for så vidt angår advokatnævnet.

I virkeligheden kan en dårlig advokat gøre langt mere skade over for klienten end f. eks. en dårlig politimand. Det var en atypisk politimands mening om den sag.

Klagesagerne angående advokater kunne afgøres i retten.

Man har også draget spørgsmålet om advokaternes ret til at reklamere frem. Hvorfor skulle en advokat ikke kunne reklamere som enhver anden virksomhed? Det er jo en privat virksomhed, der er tale om. Hvad skulle der være i vejen med et reklameslogan som f. eks. »Undgå varetægtsfængsling, brug landsretssagfører Hagen Hagensen«. Det skulle der intet være i vejen for.

Den socialdemokratiske ordfører oplyste, at tiden ikke tillader at gå nærmere ind på lovforslaget. Vi har da tid nok, vi har hele fredagen til at tale om det. Jeg går da ud fra, når det er en førstebehandling, at man trods alt ville få nogle principielle bemærkninger om det. Det er den tyndeste ordførertale, jeg

[Knud Lind]

længe har hørt om et lovforslag, der trods alt er af en vis størrelse.

Se f. eks. på ændringen vedrørende § 126, der siger:

»En advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik . . .«

En adfærd, der stemmer med god advokatskik!

»Advokaten skal herunder udføre sit hverv grundigt, samvittighedsfuldt og i overensstemmelse med, hvad berettigede hensyn til klienternes tarv tilsiger. Sagerne skal fremmes med fornøden hurtighed.«

Der er allerede en hel del spørgsmål her, som man kunne diskutere i ret lang tid. Hvad mener ministeren f.eks. med »fornøden hurtighed« set i relation til domstolenes lange ventelister? Hvor er det, vi skal kigge, det er i realiteten ikke på advokaterne. Det er ikke dem, der er skyld i, at sagerne har så lange berammelsestider. Man kunne tale længe om denne paragraf alene. Kan ordene »god advokatskik« bruges til at komme f. eks. en ny Carl Madsen til livs. Man fortsætter med selvdømmeprincippet. Det er vi i realiteten imod.

Men når disse ting er sagt, vil jeg ikke undlade at sige, at fremskridtspartiet vil gå ind i et positivt arbejde om dette lovforslag i udvalget, og vi vil se nærmere på de enkelte ting.

Nør Christensen (CD):

Jeg hæftede mig ved, at hr. Knud Lind sagde, at han havde tid nok. Jeg tror, hr. Knud Lind er ret ene om at have tid nok her i folketinget. Jeg skal derfor søge, om jeg kan overgå den socialdemokratiske ordfører ved at holde en endnu kortere og formentlig også endnu tyndere ordførertale.

Jeg kan tilslutte mig hr. Anders Andersens og hr. Hagen Hagensens bemærkninger til lovforslaget. Især hæftede jeg med ved angrebet mod det frie erhverv, men jeg har forstået, at spørgsmålet er stillet til ministeren, så det får vi jo klart.

Jeg vil i øvrigt sige, at lovforslaget efter vor opfattelse er så indviklet, at der er behov for endog et særdeles grundigt udvalgsarbejde. Om det kan nås i indæværende samling, er jeg ikke overbevist om.

Vi vil i udvalget arbejde for de nødvendige ændringer, der skal til. Med hensyn til

klager over advokaterne har der været nogle bemærkninger om, at man ikke kan lide selvdømmet. Vedrørende det foreslåede advokatnævn og dets sammensætning tror jeg, det er alt for stor en imødekomelse over for advokaterne. Jeg har det indtryk, at advokaterne har en glimrende selvjustits. Det er næsten at være alt for flink ved advokaterne.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det vigtigste afsnit i dette lovforslag er naturligvis afsnittet om advokater. Når man tager i betragtning, hvad dette ting har diskuteret, kommer der artige forslag frem. Der gennemføres monopol for advokater til at møde for andre for retterne, og der gennemføres en eksklusivparagraf: man skal være medlem af advokatsamfundet. Nu har jeg ikke på fornemmelsen, at nogen af de foregående talere har haft nogen som helst bemærkninger i anledning af denne eksklusivparagraf, så jeg skal heller ikke rejse det spørgsmål.

Derimod vil jeg meget gerne gå ind i diskussionen om, hvordan man behandler klager over advokater. Hidtil har det ligget i et nævn, der er udpeget af advokatsamfundet, det, der kaldes advokaters selvdømme. Min opfattelse på baggrund af de henvendelser, jeg har fået, er, at der har været adskillige borgere, der har følt sig dårligt behandlet af deres advokater. Naturligvis er det ikke altid med rette, at de har følt sig dårligt behandlet, men nogle af de sager, jeg har haft henvendelse om, er endt med, at advokatsamfundets selvdømme efter mange års forløb har indrømmet, at der var begået fejl, og at der var grund til, at der skete rettelser. Det har altså taget meget lang tid for visse borgere at få deres ret over for deres advokat.

Med hensyn til ministerens forslag skal jeg straks sige også til oplysning for fremskridtspartiets ordfører, at det er et alvorligere og grundigere indgreb i selvdømmet, der sker her med det nye advokatnævn end det, der skete med lokalnævnene. Efter min opfattelse er det stadig et spørgsmål, om man har fundet den rigtige form; af de 18 medlemmer, der skal være i det nye advokatnævn, skal de 9 fortsat udpeges af sagførerne. Jeg tror, vi må være kommet dertil, at vi siger, at den middelalderlige institution, at teologer dømmer sig selv, læger dømmer sig selv, ad-

[Bernhard Baunsgaard]

vokater dømmer sig selv, politiet dømmer sig selv, må høre op.

I øvrigt er det mange forskellige forhold, man kommer ind på. Jeg kan kun sige, at vi med stor interesse vil arbejde med i retsudvalget på at gennemgå hele lovforslaget, og vi håber, at der kommer noget virkelig godt ud af det.

Jeg kan godt forstå de bemærkninger, der faldt fra bl.a. den konservative ordfører om, at sagføreggeringen er en fri gerning, og at det derfor blev bemærket, at egentlig burde det ikke stå i retsplejeloven. Men hele området må have en eller anden ordning af hensyn til borgerne.

Som sagt, vi arbejder meget interesseret med i retsudvalget.

Wilhelm (VS):

Vi har ikke nogen færdig holdning i dag til dette lovforslag, men en masse spørgsmålstegn og også en hel del skepsis. Det gælder så at sige alle de områder, som forslaget omfatter. Jeg skal bare nævne de vigtigste af dem: efteruddannelsen, selskabsformen, reklameringsreglerne, reglerne om god advokatskik og de kollegiale regler, der knytter sig til det, klageordningen og særordningen for salærklager. Jeg skal ikke underholde med – jeg kan heller slet ikke nå det inden for taletiden – alle de spørgsmål og indvendinger, der kunne være. De fremgår udmærket af så at sige alle høringssvarene. Jeg skal hæfte mig lidt ved et par af de væsentligere ting allerede nu.

Jeg synes, det er højst betænkeligt, at man åbner op for aktieselskabs- og anpartsselskabsformen for advokatvirksomhed, hvis det er en nyskabelse, det er jeg ikke helt klar over om det er, men jeg mener, det bliver meget vanskeligt, hvis man accepterer den struktur. Jeg er ikke bekendt med, om den har eksisteret før. På advokatområdet bliver det meget vanskeligt at hindre den, men på f.eks. lægeområdet har man, hvad jeg synes er en god ting, foreløbig hindret disse selskabsformer – om det så kun er sket ad kollegial vej eller det er sket ad lovgivningens vej, er jeg heller ikke helt klar over – når det drejer sig om lægehuse og fælles praksis osv. Jeg befrygter, at det kunne brede sig, og jeg mener, det ville være meget dårligt, hvis det bredte sig til den primære sundhedssektor.

Et andet hovedspørgsmål er de kollegiale regler. Vi har grund til i al almindelighed at have den yderste skepsis over for kollegiale regler, uanset om det er på advokatområdet eller på lægeområdet, hvor de også flourerer.

Det vigtigste er nok klageordningen. Jeg erkender, at det må betragtes som et fremskridt at få et nævn med et formandskab bestående af tre dommere og derefter få sat seks, vi kan kalde det uvildige personer, ind på linje med nogle advokater. Det mener jeg ikke er tilfredsstillende, og jeg mener, det er helt utilfredsstillende, at salærklagerne så at sige skal ordnes af advokaterne selv med et enkelt privat gidsel.

Om den problemstilling, hr. Knud Lind rejser, vil jeg godt sige, at vi har tre væsentlige områder her i landet, hvor der er en eller anden grad af selvdømme. Det er politiet, det er advokaterne, og det er lægerne. VS er modstander af disse selvdømmeordninger på alle områder. Det har vi sagt adskillige gange, og vi er parat til at medvirke til at få afskaffet selvdømmeordningerne på alle disse områder.

Når det er sagt, vil jeg godt tilføje, at for mig at se er der en væsentlig forskel på politiets selvdømme og advokaters og lægers selvdømme. Advokater og læger vælger man normalt i en eller anden udstrækning selv. Det er sjældent, man selv vælger, hvilken polititjenestemand der skal klippe håret af én ved en demonstration eller skal tæve én, eller hvad klagerne nu ellers går ud på. Der er ingen af de andre kategorier, der har en myndighed til at udøve magt på statens vegne, og det stiller politiet i en ganske særlig situation. Til trods for disse forskelle, som selvfølgelig klart taler for, at det er helt uacceptabelt, at der er selvdømme, når det gælder politiet, så er vi også tilhængere af, at det bliver fjernet, når det gælder advokater og læger.

Til allersidst vil jeg godt sige, at jeg finder, det er bemærkelsesværdigt, at af samtlige høringssvar er der kun én adspurgt, der uden bemærkninger tilslutter sig alt, hvad der står i dette forslag, og det er advokatrådet. Ingen andre: byretterne, landsretterne, forbrugerrådet, og hvem der ellers er spurgt, jeg husker ikke dem alle sammen, men jeg tror, hr. Hagen Hagensen sagde, at 20 er blevet spurgt, ingen af de andre tilslutter sig det hele, det er faktisk kun advokatrådet, og det synes jeg

[Wilhelm]

er tankevækkende og ikke noget, der ligefrem siger, at man har fundet det, der også fra brugernes og fra samfundets side må være det rigtige.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det var sandelig ikke den hr. Wilhelm, vi ellers kender, når der tales om lokalnævn. Hr. Wilhelm nævnte: vi har ikke nogen færdig holdning til dette lovforslag. Højest besynderligt, når man kender VS' og især hr. Wilhelms indstilling f.eks. til lokalnævne. Hr. Wilhelm sagde, at der var væsentlig forskel, idet man selv vælger sin advokat. Det kunne være interessant at høre, hvor mange af dem, der bliver fremstillet i dommervagten, der i virkeligheden selv vælger en advokat. De små i samfundet vælger ikke reelt, det er en lille bitte procentdel, der vælger noget som helst. De mennesker har ikke indsigt i, hvem der er den rigtige advokat for øjeblikket. Hr. Wilhelm er blevet meget tam, så snart vi når over i det, der hedder advokatnævnet.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg har først en kort bemærkning til hr. Wilhelm, der siger, at advokater og læger vælger man selv, og derfor er selvdømmet ikke så belastende som hos politiet.

Formelt har hr. Wilhelm jo ret, men reelt er der ikke så forfærdelig meget at gøre for den borger, der bliver syg, eller den borger, der skal føre en sag, for han er ikke inde i lovene, og han kan ikke kurere sig selv, når han er blevet syg, så reelt er der ikke så meget at gøre for borgeren. Det er derfor, jeg mener, at vi bør se at komme helt væk fra selvdømmet.

Måtte jeg så komme med en undskyldning. Jeg blev gjort opmærksom på, at visse af de øvrige ordførere er kommet med bemærkninger om det, jeg kaldte eksklusivparagraffen. Derfor beder jeg dem undskylde. Til gengæld var der rigtig nok andre, der optrådte særdeles energisk i spørgsmålet om eksklusivparagraffen. Det gælder fagforeninger, der intet havde at bemærke til denne eksklusivparagraf, og det gælder flere af ordførerne.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Det er meget sjældent, jeg er enig med hr. Knud Lind, når vi diskuterer disse sager. Det er lidt tiere, jeg er enig med hr. Bernhard Baunsgaard. Det er præcis det samme ærinde, jeg kommer i.

Jeg er uenig med hr. Wilhelm i, at advokater og læger vælger man selv. Jeg har adskillige henvendelser liggende fra mennesker, der virkelig føler sig dårligt behandlet af de advokater, de har fået beskikket eller fået tildelt på anden måde. Hele den verden, de lever i, det sprog, de taler, er milevidt fra den verden, advokater lever i, og i øvrigt også fra den verden, læger lever i.

Derfor er det så kolossalt vigtigt at komme selvdømmet til livs, både når det drejer sig om advokater, og når det drejer sig om læger. Det er kultur, det er sprog, det er vaner, og der er ikke tale om noget frit valg, når én, der ikke hører til i samfundets øverste lag, kommer i klemme i retssystemet.

(Kort bemærkning).

Wilhelm (VS):

Diskussionen med hr. Bernhard Baunsgaard og med fru Ebba Strange kan vi nok lade ligge på et meget lille sted, eftersom jeg har sagt, at VS er tilhænger af en fuldstændig afskaffelse af alle grader af selvdømme for både læger og advokater.

Det hørte hr. Knud Lind ikke, eller også vil han ikke høre det, men lad det være gentaget, jeg vil godt præcisere det: vi er heller ikke tilfreds med den paritetsordning, som forbrugerrådet foreslår i høringsvaret, med en dommer som opmand. Det finder vi heller ikke tilfredsstillende.

Men den principielle forskel går jeg ud fra at hr. Bernhard Baunsgaard og fru Ebba Strange ikke kan være særlig uenige i. Man vælger aldrig ordensmagten selv. Man har i udstrakt grad ret til på papiret i det mindste at vælge sin advokat selv. Man har også i dommervagten i princippet ret til at vælge sin advokat selv. Det sker i mindre grad i praksis, men det er heller ikke dér, man får klagesagerne. Det er jo i virkeligheden slet ikke på det område.

Og hvad der er endnu vigtigere: der er ingen af disse andre instanser, der har autori-

[Wilhelm]

tet til statslig magtudfoldelse, og dette, at man laver selvdømme i en instans, der har autoritet til statslig magtudfoldelse, anser jeg for noget, der er ganske principielt forskelligt fra det andet. Det taler selvfølgelig for, at man ikke umiddelbart kan sammenligne.

Men det er en temmelig akademisk diskussion, kan man sige, eftersom vi har erklæret gang på gang, at vi også er tilhængere af den fuldstændige afskaffelse af selvdømmet, når det gælder læger og advokater.

Formanden:

Jeg gør opmærksom på, at vi ikke er færdige med ordførernes første runde endnu.

(Kort bemærkning).

Hagen Hagensen (KF):

Jeg synes lige, jeg vil gøre en enkelt bemærkning om dette at vælge selv.

Når hr. Wilhelm taler om, at man for så vidt kan vælge læge og sagfører selv, må jeg være enig. Der er naturligvis inden for sygesikringens rammer begrænsninger i valget. Der er også med hensyn til beskikkelse af sagførere en vis begrænsning i, hvem man kan få, men i princippet vælger man selv.

Det, der navnlig får mig til at tage ordet, er, at man blander selvdømmet ind i det. For selvdømmet er noget helt andet, selvdømmet rejses såmænd ikke så ofte i sager, hvor der er tale om, at der har været beskikket en sagfører, altså én, man ikke selv har valgt. Nej, selvdømmet kommer oftest ind i helt andre sager på helt andre områder.

Jeg er i den forbindelse ked af, at fru Alice Faber øjensynlig har misforstået, hvad jeg har sagt, for jeg er i og for sig ikke nogen særlig tilhænger af selvdømmet. Jeg tror nemlig, at selvdømmet er strengere. Det kan godt være, befolkningen undertiden har følt, at nogle ikke var tilfredse med det selvdømme, der var, men jeg kan minsandten understrege, at der er også en del sagførere, der ikke er tilfredse med de afgørelser, de har været udsat for.

Inge Krogh (KrF):

Som det allerede er nævnt adskillige gange, er det foreliggende lovforslag meget stort. Det vil kræve en stor bearbejdning i udvalget.

Vi kan være enige om, at der bør gives flere muligheder for dem, der skal have beskikkelse. Der bør være et større udbud af stillinger. Vi er enige i, at det er rimeligt, at der også er efteruddannelse af fuldmægtige, og det må kunne ordnes sådan, at de, der er ansat i offentlige stillinger, kan få fri til at gå på kursus.

Det er nyt, at advokatnævnet, der behandler klagesager over advokater, sammensættes af et formandskab og 9 medlemmer udpeget af advokatrådet og 6 af justitsministeriet. Disse medlemmer skal ikke være advokater. Det vil formentlig styrke advokaternes anseelse.

Det er også nyt, at klager over salærer og forberedelsen af klagesager sker i kredsbestyrelserne, hvor der skal være 1 medlem, der ikke er advokat. 1 medlem er formentlig for lidt. Det ville måske være rimeligt med 2 eller 3.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Der er flere af ordførerne, der har været inde på spørgsmålet om frit erhverv, og jeg går ud fra, at man især har spørgsmålet om, hvorvidt advokaterne skulle være uafhængige af statsmagten, i tankerne.

Hertil kan jeg sige, at det er min faste opfattelse, at det er overordentlig vigtigt for vores samfund, at advokaterne har en fuldstændig uafhængig stilling i forhold til statsmagten. De ville ikke kunne spille den rolle, som de kan, de ville ikke kunne nyde den tillid, som de stort set gør alle sammen, hvis der ikke var tale om fuldstændig uafhængighed. Vi kunne ikke have forsvarer- og anklageordninger, som vi har, hvis vi ikke var sikre på, at advokaterne var helt uafhængige. Der skal ingen tvivl være om det, og jeg mener bestemt heller ikke, at man på nogen måde kan se dette lovforslag som en indskrænkning heri.

De nye klageregler, der foreslås, vil jeg snarere se som et udtryk for den betydning, man må tillægge selvstændige advokater, der har et godt ry i samfundet. Det er vigtigt at have en advokatstand, der nyder almindelig tillid i samfundet. Hvis man ikke har det, hjælper det i og for sig ikke meget, at de er uafhængige af staten. Vores opgave må være at sørge for, at vi har en uafhængig advokatstand, der nyder så stor tillid som overhove-

[Justitsministeren]

det muligt. Det er grunden til, at der foreslås ændrede klageregler. Grunden er altså ikke, at det er konstateret, at advokaterne ikke har forstået at udøve selvjustits, som de bør. Grunden er den, at det er et almindeligt træk i den senere tid, at der skal være en vis kontrol med dem, der har betydelige opgaver, en vis kontrol også fra udefra kommende, for at tilliden kan være til stede.

De ændrede klageregler er altså udtryk for det, som hr. Anders Andersen og jeg præcis er enige om skal være målet med en uafhængig advokatstand. Man kan vel også sige, at advokaterne har en monopolstilling, og når de har en monopolstilling inden for vigtigere områder, er det rimeligt, at der er et vist offentligt indseende med deres virksomhed.

Hr. Anders Andersen nævnte spørgsmålet om fastsættelse af regler for god advokatskik. Der er selvfølgelig i loven enkelte steder fastlagt lidt mere generelt, hvad vi anser for god advokatskik, men det er på det meget generelle plan, og jeg vil ikke påtage mig at udfærdige regler om, hvad der skal være god advokatskik; det er en ganske stor opgave.

Men netop fordi det er en stor og vigtig opgave, er det også vigtigt, at de, der skal fastsætte disse regler og skal bruge dem, nyder almindelig tillid. Det er grunden til, at vi har syntes, at det advokatnævnet, vi nu foreslår, med den sammensætning, det har, sikkert vil være i stand til at træffe afgørelse i konkrete sager – og i konkrete sager af principielt indhold også – af en sådan karat, at der af disse afgørelser, når de ses i sammenhæng, og når de offentliggøres, som de skal, når det drejer sig om principielle afgørelser, efterhånden vil fremstå et sæt af regler, der er udtryk for, hvad der er god advokatskik. Det er sådan set hovedsystemet i det forslag, der er fremsat her.

Der er visse fordele ved obligatorisk medlemskab i visse foreninger, og her synes jeg, det er ganske åbenbart, at skal vi vi også i fremtiden have en advokatstand, der har selvdømme i det omfang, det nu foreslås, og som stadig væk – og der er ikke nogen grund til at ændre på det – skal føre kontrol, have tilsyn med klientkonto, erstatningsregler, ansvarsforsikringer for advokater osv. – og det mener jeg vi skal – så er det nødvendigt, at vi har et advokatsamfund, hvor enhver advokat er medlem.

Fru Alice Faber nævnte især spørgsmålet om uddannelsen. Jeg kan sige, at de nærmere regler bliver fastlagt, når loven forhåbentlig bliver vedtaget, og vi vil i samarbejde med advokatmyndighederne fastlægge det nærmere indhold. Hovedtanken har nok været, at man skulle efteruddanne først og fremmest i det, som er særlig advokatrelevant, og det er bl.a. naturligvis regler om god regnskabsføring. Det lyder lidt tørt i forhold til det, fru Alice Faber foreslog, men den endelige fastlæggelse af emnerne er altså ikke sket endnu. Den vil ske i samarbejde mellem justitsministeriet og advokatmyndighederne.

Ud over den obligatoriske efteruddannelse vil der fortsat utvivlsomt blive givet tilbud om frivillig efteruddannelse, hvor de fag, der ikke måtte komme med i den obligatoriske del, så kunne komme med.

Det er da givet, at advokater har særlige behov for uddannelse i psykologi, som politiet har det, som statens og kommunens tjenestemænd har det, men specielt advokatrelevant er det måske ikke. Men det vil naturligvis kunne drøftes, når vi skal fastlægge de nærmere principper for efteruddannelsen.

Forbrugerrådet er ikke tilstrækkeligt tilgodeset. Det nævner fru Alice Faber. Jeg synes nu, vi er meget, meget tæt på Forbrugerrådets forslag med hensyn til sammensætningen. Vi skal ikke glemme, at i tilfælde af stemmelighed vil det være formandens stemme, der er afgørende for udfaldet af sagen, og formanden vil altid være en ikke-advokat. Han vil være dommer, så derfor er der meget lidt forskel, synes jeg – når det drejer sig om selve sammensætningen af nævnet – mellem Forbrugerrådets forslag og det forslag, der nu ligger på bordet her. Men selvfølgelig er der den forskel, jeg har påpeget: at Forbrugerrådet ønskede et ekstra medlem, som skulle være formanden, ud over dem, vi har foreslået her.

Fru Alice Faber nævnte også, at det var forkert, at kredsbestyrelsen kun skulle have ét udefra kommende medlem, når kredsbestyrelsen træffer afgørelse i salærsager. Til gengæld kan enhver jo anke kredsbestyrelsens afgørelse til advokatnævnet. Det betyder altså, at den endelige afgørelse, før man måtte vælge at gå til domstolene, ligger hos advokatnævnet, hvis sammensætning fremgår af lovforslaget.

[Justitsministeren]

Hr. Knud Lind spurgte, hvad der ligger i, at arbejdet skal udføres med fornøden hurtighed. Hvad hjælper det, sagde hr. Knud Lind, at advokaterne arbejder med fornøden hurtighed, når der alligevel er lang ventetid ved domstolene.

Hertil kan jeg sige, at der gælder det princip for dommerne også, at de skal arbejde med fornøden hurtighed. Jeg ved ikke, om det står i retsplejeloven, men det gælder for alle tjenestemænd, at de skal arbejde med fornøden hurtighed. Det følger af de almindelige principper for tjenestemænd, og altså også dommere. Men selvfølgelig er de lange berammelsestider et problem for domstolene, og det er et problem, vi ikke kan løse i denne sammenhæng. Når det er præciseret i lovgivningen, at advokaterne skal arbejde med fornøden hurtighed, er det, fordi de er private. Derfor kan det være rimeligt at give en sådan forskrift.

Så er der vist ikke så meget mere at kommentere, ud over at hr. Wilhjelm var klar modstander af, at advokater nu skulle kunne udøve advokatvirksomhed i aktieselskabs- eller anpartsselskabsform. Det er rigtigt, at det blev foreslået af advokatudvalget, at det skulle være muligt for advokater at omdanne sig selv til aktieselskaber, men det har jeg taget afstand fra. Jeg mener, at det af præcis de grunde, som vist også lå i hr. Wilhjelm bemærkninger, ikke er ønskeligt. Det ville kunne forflygtige det personlige ansvar, den personlige atmosfære, der bør være om advokatvirksomhed, og derfor har vi ikke foreslået, at det skulle være muligt for advokater at arbejde i aktieselskabs- eller anden selskabsform.

Til hr. Wilhjelm kan jeg vist også sige, at de bemærkninger, jeg gjorde til fru Alice Faber om behandlingen af salærklagesager i kredsbestyrelserne, også gælder hr. Wilhjelm udtalelser.

Jeg vil ikke gå ind i diskussionen om selv-dømme eller ikke-selvdømme, når det drejer sig om læger, advokater og politi, men jeg vil gerne præcisere, at det ikke er korrekt at sige, at politiet dømmer sig selv. Det er vistnok korrekt at sige, at lægerne gør det – det skulle man måske gøre noget ved – men det er ikke korrekt at sige, at politiet dømmer sig selv. Politiet er selv med til at træffe beslutning om undersøgelserne af klager mod poli-

tiet, og det gør politiet i et organ, hvor de altid er i mindretal.

Det er den eneste bemærkning jeg har til udtalelsen om, at det er forkert, at nogen dømmer sig selv. Og nu skal advokaterne altså heller ikke dømme sig selv længere.

Jeg vil gerne afslutningsvis sige tak for den positive modtagelse, jeg synes jeg har fornemmet. Jeg forstår også godt, at der er mange spørgsmål, som vi må drøfte i udvalget, når vi kommer dertil.

Hans Jørgen Jensen (S):

Jeg skal bare gøre nogle ganske korte bemærkninger om spørgsmålet om den nye klagemulighed.

Jeg forstod på hr. Hagen Hagensen, at han gerne ville have haft, at jeg havde sagt lidt mere om det, og hr. Knud Lind var inde på, at det var ganske lidt, jeg havde fået sagt. Men jeg vil understrege, at jeg fik sagt én ting: socialdemokratiet er af den opfattelse, at den klagemulighed, der hidtil har været, og som advokaterne selv har udøvet, har fungeret ganske udmærket. Jeg føjede så til, at der jo alligevel i befolkningen er den opfattelse – når man skal have denne selvjustits – at det nok ikke er rimeligt, som det er. Der må andre mennesker med.

Derfor er det, vi i socialdemokratiet har fundet, at den balance, der ligger i forslaget, kunne være rimelig. Men hele lovforslaget egner sig, som hr. Wilhjelm og hr. Anders Andersen sagde, til udvalgsarbejde.

Med hensyn til uddannelsen fik jeg måske ikke sagt, at jeg i virkeligheden ser det som en vigtig ting, at man får en obligatorisk efteruddannelse, også fordi man her måske kan stifte kontakt med den virkelighed, der findes i verden uden for advokatkontorerne. Derfor mener jeg, det er en vældig positiv ting.

I øvrigt kan jeg se af det, jeg har noteret, at andre har sagt, at der bliver behov for et positivt og seriøst udvalgsarbejde. Det glæder jeg mig til.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg kan knytte til, hvor hr. Hans Jørgen Jensen slap; det er helt givet, at vi skal gennemgå dette her meget nøje i udvalget. Der er en lang række forhold, som vi slet ikke

[Hagen Hagensen]

kan nå at berøre her, og som givetvis skal overvejes og gennemgås meget nøje.

Jeg vil godt have lov til at berøre to spørgsmål: det ene er spørgsmålet om den monopolstilling, som det siges at sagførerne har. Den gælder med hensyn til at møde i retten. Det er faktisk også det eneste sted, den gælder; ellers deler man vilkår med alle andre.

Lad mig eksempelvis bare nævne, at alle undtagen statsautoriserede ejendomsmæglere kan skrive skøder, det kan sagførere også, men det deler man med alle andre, og det er i de senere år blevet meget almindeligt, at man i en række ejendomsforhold gør brug af sit pengeinstitut i stedet for en sagfører. Så hvilket særligt ansvar der i denne forbindelse skal være for sagførerens vedkommende, står for mig som noget tvivlsomt. Men det gælder naturligvis for det område, hvor man har eneret.

Det andet spørgsmål er den eksklusivordning, der nu har været berørt. Jeg finder, at det kan være meget tvivlsomt, for ikke at sige, at det næppe bør være et lovbealet medlemskab, altså en lovbealet fagforening.

Man taler om andre, der måske har en vis form for selvdømme, bl.a. læger, men der er ikke nogen, der befaler dem at være medlem af Den almindelige danske Lægeforening.

Der taler om statsautoriserede revisorer. De har heller ingen pligt til at være i fagforening; de har også en vis form for selvjustits blandt sig.

Men jeg vil lige føje til i den forbindelse: hvorfor i alverden skulle man ikke kunne gøre brug af selskabsformen? Det kan f.eks. autoriserede revisorer, der også har et ansvar i henhold til deres beskikkelse, på samme måde som sagførerne vil have det. Det er et forhold, der bør overvejes.

Til slut om advokatnævnet i den foreslåede sammensætning. Det finder jeg er ramt ved siden af, for der laver man et noget blandet navn, som jeg har sagt, med en islæt udefra; man er helt væk fra det, der hedder selvdømme, og så må man efter min mening hellere sige: hvorfor i alverden ikke lade de organer, vi har dertil, domstolene, dømme i sagerne? Det gør de for så vidt angår alle andre forhold.

Wilhelm (VS):

Jeg skal kun sige, at jeg er glad for at blive belært om, at ministeren ikke har fulgt forslaget om at åbne for aktieselskabs- og anpartsselskabsformen for advokatvirksomhed, og beklager, at jeg har læst forkert. Paragrafferne er jo temmelig uoverskuelige, og krydslæsningen med bilaget med de gamle paragraffer er heller ikke særlig nem, og der er lidt travlt for tiden. Jeg lod mig forlede af bemærkningerne side 10, hvor man nævner disse nye virksomhedsformer, og hvor det altså er udvalgets forslag alene, man refererer, og så har jeg overset side 11, hvor der faktisk står, at på dette punkt har justitsministeren ikke fulgt udvalget. Så har jeg måske yderligere ladet mig forlede af høringssvarene, som jo går på udvalgets forslag og ikke på lovforslaget, hvilket i det hele taget måske nok er lidt forvirrende og på nogle punkter mere vildledende end vejledende.

Men jeg går ud fra, at noget af det første, vi må se på i udvalget for at kunne bedømme høringssvarene – for min udtalelse om, at de eneste, der er tilfredse på alle områder, er advokatrådet, gælder jo nu ikke længere – vel må være, at vi får en hurtig oversigt over, på hvilke områder de forskellige høringssvar er blevet imødekommet ved ændringer fra udvalgets forslag til ministerens forslag.

Men jeg er altså glad for, at man ikke åbner for disse selskabsformer.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Når hr. Wilhelm siger – det burde jeg måske også have kommenteret i mit forrige indlæg – at de eneste, der kan tilslutte sig alting, er advokatrådet, kunne man få indtryk af, at det nærmest var advokatrådet, der havde skrevet lovforslaget. Det er det ikke, og det er ikke kun en påstand fra min side, for det vil man kunne se, når man læser betænkningen. Advokatrådet er kommet med forslag og har deltaget i udarbejdelsen af betænkningen, der på en lang række punkter afviger fra lovforslaget, både når det drejer sig om uddannelsen, om selskabsformen, om reklamereglerne og først og fremmest om klageordningen.

Men vi har naturligvis taget nogle drøftelser med advokatrådet, og vi har prøvet at imødekomme de ønsker, advokatrådet har, og de har prøvet at imødekomme vore ønsker. Derfor er vi, jeg tror, jeg kan sige stort

[Justitsministeren]

set enige om det, der foreligger nu, i den forstand, at advokatrådet har sagt, at det vil man godt kunne arbejde med på. Men det er bestemt ikke ensbetydende med, at advokatrådet på forhånd har været indstillet på det, der foreligger nu.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige tak til rådet for den forhandlingsvilje, der har været til stede. Jeg synes, det er væsentligt, at det, der skal gennemføres her som en slags reform, er noget, advokatrådet også synes er rimeligt og acceptabelt.

Til slut skal jeg kun advare mod hr. Hagen Hagensens idé om at slette selvdømmet og lade domstolene overtage det. Jeg tror, at de, der måtte føle behov for at klage over en advokat, og som skulle gå til domstolene i stedet for at vælge den betydelig lettere og omkostningsfri vej, der nu findes og fortsat vil findes under yderligere garantier, men stadig lige omkostningsfrit, ville føle, at det var betydelig besværligere, hvis de ligefrem skulle gå rettens vej.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje. (Vilkår for politiets oplysninger om navngivne personer).

[Af Wilhjelm (VS) m.fl.].

(Lovforslag nr. L 25. Fremsat 19/1 82).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 14–19 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

14) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje. (Præcisering af politividners ligestilling med andre vidner).

[Af Wilhjelm (VS) m.fl.].

(Lovforslag nr. L 26. Fremsat 19/1 82).

15) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje. (Begrænsning af misbrug af særlige efterforskningskridt).

[Af Wilhjelm (VS) m.fl.].

(Lovforslag nr. L 27. Fremsat 19/1 82).

16) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje. (Afgrænsning af nævningsesager).

[Af Wilhjelm (VS) m.fl.].

(Lovforslag nr. L 28. Fremsat 19/1 82).

17) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje. (Om utidig påvirkning af nævninge vedrørende skyldspørgsmålet).

[Af Wilhjelm (VS) m.fl.].

(Lovforslag nr. L 29. Fremsat 19/1 82).

18) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje. (Om retsbelæringens optagelse i retsbo-gen).

[Af Wilhjelm (VS) m.fl.].

(Lovforslag nr. L 30. Fremsat 19/1 82).

19) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje. (Genoptagelse af straffesager).

[Af Wilhjelm (VS) m.fl.].

(Lovforslag nr. L 31. Fremsat 19/1 82).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ole Espersen):

Den del af VS' lovbuket om forskellige retsplejespørgsmål, vi skal behandle i dag, er den del, som forslagsstillerne kalder den anden hovedgruppe, nemlig lovforslag nr. L 25 til og med nr. L 31.

Under behandlingen af de øvrige VS-forslag har jeg haft lejlighed til at fremsætte nogle mere generelle kommentarer, og jeg